

VERKSAMHETS- BERÄTTELSE 2022

- 40 ÅR AV AKTIVISM
- 360 KVINNOR
- SKOMANIFESTATION
- UTVECKLING AV
BARNVERKSAMHET
- JUBILEUMSDAGEN
- VINNARNOVELLEN

**KVINNO
JOURN**
JÄMTLANDS LÄN

ÅRET 2022

Året 2022 innebar att vår förening funnits och bedrivit verksamhet i 40 år, något som vi försökte uppmärksamma på olika sätt under hela året. Den 25 november hade vi bjudit in till en jubileumsdag med många intressanta föreläsare, underhållning, mat och berättelser från våra 40 år som kvinnojour.

Vi hade precis som föregående år ett högt tryck på vår stödverksamhet, där antal kvinnor som vi kommit i kontakt med uppgick till 360.

Statistik 2022

Varje vecka har vi haft i genomsnitt cirka

- 89 stödsamtal på telefon
- 11 personliga stödsamtal
- 9 barnsamtal/aktiviteter
- 4 gånger följt kvinnor och barn
- 27 andra stödinsatser

27 kvinnor och 35 barn har bott i vårt akuta, tillfälliga boende under året. Vi har haft kontakt med minst 360 enskilda kvinnor.

Vår verksamhet är omfattande och det finns mer statistik att läsa om på sidan 15. Vi försöker att dokumentera antal stödsamtal via telefon och chatt, personliga möten men också andra stödinsatser som kan vara av praktisk art. Däremot kommer vår statistik aldrig att kunna vara heltäckande, då en åtgärd kan vara tidsmässigt väldigt kortvarig och en annan kan ta en hel dag. Dessutom har kvinnor fortfarande möjlighet att vara anonyma vid kontakter med oss, vilket gör att vi aldrig kommer att kunna registrera allt vi gör. Statistiken kommer heller aldrig att vara vår prioritet framför att vår stödverksamhet fungerar smidigt.

STYRELSE

Jessica Ottosson, ordförande
Erika Zakrisson
Jessica Rundberg
Jessika Spångberg
Marie Fröberg
Monica Hallquist
Serena Bonato

VALBEREDNING

Annacarin Aronsson
Johanna Arvidsson
Pernilla Arvidsson

REVISORER

Anna Falk
Emilia Nordlöf
samt
Magnus Westlindh, MOORE Ranby KB

ANSTÄLLDA

Gabriella Sjöström
Helena Lassen
Jessica Rundberg
Johanna Arvidsson
Lena Ohlsson
Pernilla Arvidsson
Sara Eriksson

(totalt 4,5 årsanställda)

Föreningen hade 126 betalande medlemmar 2022
Styrelsen har haft 11 protokollförda möten varav 2 planeringsdagar
Årsmötet för 2021 års verksamhet hölls 29 mars 2021

SAMMANFATTNING AV VERKSAMHETEN

I februari 1982 startades föreningen som då hade namnet Kvinnoföreningen i Östersund och kort därefter var den första jourutbildningen påbörjad. Under dessa 40 år så har tiotusentals kvinnor tagit kontakt med oss och fått stöd i att lämna en våldsam man, stöd i att hantera trakasserier, bearbeta känslor och gå vidare till ett liv fritt från våld. Den kunskap och de erfarenheter som byggts upp under dessa 40 år är av stort värde för föreningen, men också för Jämtlands län.

Vårt arbete bygger på etablerad forskning inom det område vi verkar, forskning som vi ständigt följer och läser in oss på. Vår utgångspunkt när det gäller vårt arbete handlar om att vi ger stöd, kvinna till kvinna, till stor del baserat på metoden 'Responded Based Practice'. Vidareutbildning och kompetenshöjning värderas högt inom föreningen och vi som arbetar i den dagliga verksamheten

har utbildning inom riskbedömningsinstrumenten FREDA och PATRIARK. Personalen har också högskoleutbildning i att göra våldsutredningar och krissamtal för barn

Det stödarbete vi bedriver kan aldrig till fullo beskrivas då vi anpassar varje insats till respektive kvinnas behov. Stödsamtal ges via telefon, chatt och personliga möten, men utöver detta så är säkerhetsplanering, rådgivning om ekonomi och juridik samt hjälp i kontakter med andra samhällsviktiga funktioner något som ingår i vårt stödarbete. Vår öppna verksamhet där kvinnor och barn kan träffa andra i liknande situation är också ett viktigt och uppskattat inslag. I vissa fall behöver kvinnor och barn akut, tillfälligt boende och det är något som vi har möjlighet att erbjuda.

Vår ambition är att vara så tillgängliga som möjligt, inte bara per telefon och chatt utan också vad gäller fysiska möten. Även om vi har vårt kontor och möteslokal i Östersund så betyder inte det att de som vill träffa oss måste ta sig dit. Fysiska möten med kvinnor och barn genomför vi på olika ställen i hela länet. Vi har ingen kötid utan bokar in möte så snart det går, ibland redan samma dag som förfrågan kommit. Det kan variera mycket mellan vilken typ av insatser som kan vara aktuella. Vi utgår från varje kvinnas specifika behov och ser om och hur vi kan vara ett stöd. Ibland finns behov och förväntningar som vi inte kan möta och då ser vi om vi kan lotsa henne vidare till andra instanser om det är aktuellt.

Många kvinnor som vi kommer i kontakt med har barn och vi har rutiner för hur vi möter barn, att de får utrymme och inte bara ses som medföljande till mamman. Förutom att vi kan erbjuda krissamtal så har barnen möjlighet att delta i aktiviteter i en trygg miljö med andra vuxna och barn som har liknande erfarenheter. För många av barnen har våldet varit en hemlighet, i vår regi har de möjlighet att prata fritt och spontant om hur de haft det, om de vill.

"JOUREN"

Vi har fått många nya medlemmar de senaste åren och medlemstillströmningen fortsätter, det är väldigt roligt. Det har också varit en stor ökning av aktiva medlemmar i stödverksamheten. Det var en stor grupp som gick senaste jourutbildningen och de allra flesta är fortfarande aktiva och engagerade i stödverksamheten, vilket framför allt innebär att de är på plats på jouren kvällstid och svarar i telefon, och möter kvinnor och barn, både i och utanför boendet. Under 2022 hade vi tyvärr inte utrymme att genomföra någon jourutbildning men vi får många förfrågningar och ambitionen är att vi ska kunna erbjuda detta varje år.

Förutom stödarbete så är det förebyggande arbetet en viktig del av verksamheten. Föreningen jobbar för att nå olika grupper i samhället och bidra till en positiv förändring av synen på mäns våld mot kvinnor. Den tekniska utvecklingen som följde i spåren av pandemin har gjort det möjligt att både erbjuda och delta i fler föreläsningar, möten och utbildningar än tidigare då det är möjligt att göra detta digitalt. Men självklart både vill och behöver vi även fysiska möten och det har varit många sådana under 2022.

De ideella jourkvinnorna utgör en viktig del av föreningens verksamhet. De bidrar med mycket olika erfarenheter och kompetens samt sin tid, vilket gör att tillgängligheten ökar.

MEDLEMSAKTIVITETER

Under året har vi haft arrangemang enbart för medlemmar men också för allmänheten där våra medlemmar fått en särskild inbjudan. Några exempel på medlemsaktiviteter under året är föreställning med Ken Akter i Stugun, visning av filmen Pornland på Bio Regina, deltagande i Våruset och kringarrangemang samt den traditionella julgröten i december.

STÖDVERKSAMHETEN AKUT, TILLFÄLLIGT BOENDE

En del i vårt stödarbete är att kunna erbjuda akut tillfälligt boende till kvinnor och barn med skyddsbehov. Vi har både kollektivt boende samt ett par mindre lägenheter som inte delas med andra. Det är tyvärr inte ovanligt att kvinnor och barn tvingas lämna sin bostad för att bo på hemlig adress under en period. Ibland en kortare tid men allt för ofta under en längre period, det kan handla om flera månader eller i värsta fall betydligt längre än så. Det är inte alltid det går att återta sitt hem eller ens bo kvar på samma ort utan många tvingas flytta vidare till en helt annan del av landet.

En viktig del i vårt arbete är att utgå från de behov kvinnorna vi möter har och försöka skraddarsy lösningar utifrån vår mångåriga erfarenhet och vedertagna evidensbaserade metoder. Vi har inte en lista med åtgärder vi kan erbjuda utan för oss är det viktigt att möta den stödsökande kvinnan där hon är och utgå från hennes specifika behov. Möjligheten att kunna erbjuda akut tillfälligt boende är en viktig del i stödverksamheten. Det är däremot endast cirka tio procent av alla kvinnor vi har kontakt med som har behov av att bo hos oss, men för de som har det behovet kan möjligheten till ett tryggt boende vara avgörande för att kunna lämna en våldsam man. Vi märker också av bostadsbristen mer och mer. Tyvärr är det många kvinnor och barn som blir kvar i vårt boende längre än vad de skulle behöva utifrån skyddsbehov men det är svårt att få ett eget permanent boende. Vi har under perioder ett väldigt högt tryck på boendet och måste tyvärr allt oftare säga nej när det kommer förfrågningar på grund av att vi har fullt.

DYGNET-RUNT-JOUR

Vi har sedan många år tillbaka ett särskilt telefonnummer som myndigheter (social beredskap, polis, 1177) har tillgång till och där de kan nå oss dygnet runt vid akuta kvinnofridsärenden. Även våra boende har ett nummer där de kan nå oss om något akut uppstår. Vi upplever att det är en service som uppskattas och fyller en viktig funktion.

ÖPPEN VERKSAMHET

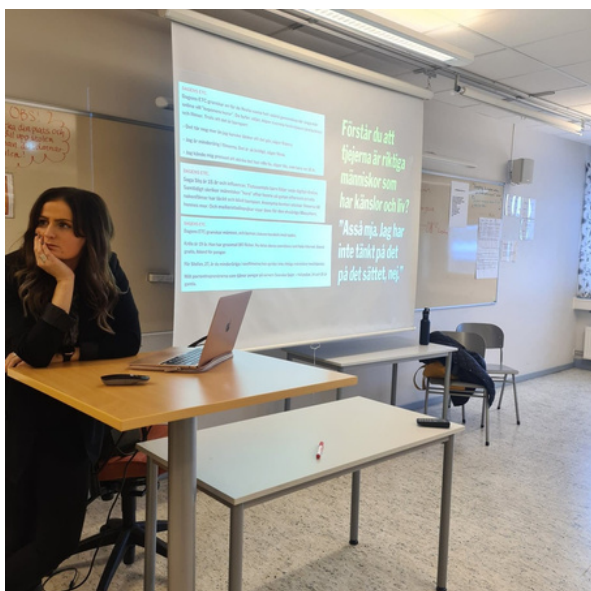
Vår öppna verksamhet för kvinnor och barn är uppskattad. Vi har en lokal där vi träffas. Ibland har vi uppstyrda aktiviteter, en särskilt populär sådan är förstaadventspysssel, men vi har också möten med speciella teman, träffar där det finns utrymme att prata om det våld man varit utsatt för men också bara umgänge över pizza en kväll eller så äter vi frukost tillsammans. Ibland träffas vi också utanför lokalen för gemensamma aktiviteter och då inte bara i Östersund utan även i länets andra kommuner. Det finns många fina utflyktsmål i hela vårt län.

De senaste somrarna har vi samarbetat med ett antal företag i länet och vi har tagit fram ett häfte med biljetter till både aktiviteter och mat/fika. Vi har delat ut det till kvinnor i vår stödverksamhet och då har de kunnat använda det för att själva planera in olika utflykter under sommaren på vår bekostnad. Det har för många varit avgörande för att kunna hitta på saker med sina barn som kostar pengar. Vi erbjöd också, som vanligt, en sommarresa. Tack vare bidrag från Kronprinsessan Margaretas minnesfond har vi under många somrar på rad kunnat anordna en resa med övernattning för våra kvinnor och barn. Vi åkte till Åre där vi bodde på hotell, åt god mat och ägnade oss åt en massa olika aktiviteter och umgänge. 11 kvinnor och 21 barn var med på resan.

VÅLD MOT UNGA KVINNOR OCH VÅLD I HEDERNS NAMN

I december, efter drygt två år, så avslutades föreläsningssprojektet våld mot unga kvinnor och våld i heders namn. Projektet startades hösten 2020 med syfte att föreläsa, informera och diskutera frågor som handlar om våld mot unga kvinnor och våld i heders namn. Målgruppen var elever från årskurs 6 till sista året på gymnasiet men vi fick också förfrågningar och föreläste för helt andra grupper, bland annat olika idrottsklubbar. Föreläsningarna anpassades efter målgrupp. Förutom våld mot unga kvinnor och så kallat hedersrelaterat våld pratade vi också om machokultur och förväntningar och krav som ungdomar har i sin vardagsmiljö. Vi har föreläst på skolor i hela länet, flera skolor har velat ha en uppföljning och haft förslag på ämnen de själva velat diskutera. En del skolor har vi besökt både två och tre gånger, vi har träffat elever både i stora och mindre grupper. Många tjejer har tagit kontakt i samband med föreläsningarna för att samtala enskilt och få stöd.

UTVECKLING AV BARNVERKSAMHETEN

Under 2022 påbörjade vi en extra satsning på barnen. Vi har rutiner för hur vi bemöter och stöttar barnen vi träffar på jouren. Personalen har också utbildning i Trappan som är en metod för krissamtal för barn. Det vi påbörjat ett särskilt jobb med är Barnkonventionen.

Barnkonventionen som lag från och med 2020-01-01

- Barn är självständiga rättssubjekt
- Barn ska ses som kompetenta och självständiga så långt det är möjligt
- Barn ska få förutsättningar att vara delaktiga och få inflytande
- Barnkonsekvensanalyser/prövningar av barnets bästa ska upprättas när förändringar genomförs i verksamheten
- Verksamheten behöver kontinuerligt reflektera över barns rättigheter

SYFTE: Implementera ett barnrättsbaserat arbetssätt i verksamheten

40 ÅR AV AKTIVISM

Under vårt jubileumsår har vi haft särskilda aktiviteter och händelser kopplade till våra 40 år inom kvinnofridsområdet. Den största enskilda aktiviteten kopplad till 40-årsjubileumet är den konferens vi genomförde den 25 november, vilket är den internationella dagen för avskaffandet av mäns våld mot kvinnor. Aktiviteterna under den här dagen redovisas nedan i ett eget avsnitt. 25 november är också den dag som inleder 16 days of activism och under de dagarna genomförde vi en digital kampanj i våra sociala medier.

Vi hade inlägg i våra sociala medier under hela året på temat 40 år av aktivism. Vi gjorde bland annat en film med en av våra allra äldsta medlemmar, Ingegerd Byström, som var med när föreningen bildades 1982. Hon har under alla år sedan dess varit föreningen trogen och haft en mängd olika uppdrag genom åren, både som förtroendevald och som jourkvinna. Andra aktiviteter under året var en novelltävling på temat, "On the way to..." utifrån namnet på en tavla av konstnären Susanne Perry. Tavlan var första pris i tävlingen. Vinnaren kungjordes på konferensen 25 november.

Under året bjöd vi också in "gamla" medlemmar till frukostmöte. Vi hade en mycket uppskattad eftermiddag med afternoon tea för stödsökande kvinnor vi haft kontakt med genom åren. Det kom kvinnor som haft kontakt med oss på båda sidor milleniumskiftet. Det var roligt att få höra hur det gått för de vi inte haft kontakt med på många år.

En lördag i anslutning till att yranveckan dragit i gång så genomförde vi en skomanifestation på Stortorget i Östersund. Vi ställde upp röda skor som symboliserade dödade kvinnor och silverfärgade skor som symboliserade gömda kvinnor. Från alla gator och gränder runt torget hade vi sprejat fotspår med ett kvinnomärke som visade vägen till torget. Manifestationen blev uppmärksammasad och väldigt lyckad, många människor kom fram och pratade kvinnofrid med oss.

40 år av aktivism! Välkommen på 40-årsjubileum

25 NOVEMBER
FRÅN 13:00 - KVÄLLEN
på Gamla Teatern, Östersund

Vi bjuder på berättelser, forskning,
underhållning, mat och mycket mera.
Detaljerat program kommer på
hemsida och sociala medier.

Anmäl dig: anmalan@kvinnojour.nu
Senaste anmälningdag 7 november

25 NOVEMBER

Fredagen den 25 november, på den internationella dagen för avskaffandet av mäns våld mot kvinnor öppnade vi portarna till Gamla Teatern och vår jubileumsdag.

Jessica Rundberg inledningstalade, här tillsammans med en av besökarna: Patrik Zakrisson (Patriks Combo)

Många bra föreläsare, härlig underhållning och engagemang lockade hundratalet besökare..

Marcus Lauri och Sofia Weilanders föreläste om sin forskning rörande kvinnojoursrörelsen kontra vinstdrivande aktörer samt om diskursen avseende kvinnojourer.

Jenny Westerstrand, Eva Lundgren, Åsa Eldén och Stina Jeffner höll en föreläsning fylld av feministiska analyser, sång, skratt och allvar

25 NOVEMBER

Våra eminenta konferencier under dagen var Erika Andersson Jonsson och Linda Hedenljung

Ellen Sundberg, Robin Lindqvist och Triakel stod för underhållningen. Kören Mozaik startade igång dagen med kvinnokampssånger.

Jourens anställda berättade om händelser under verksamheten 40 år. Kvällen avslutades med en italiensk buffé

UTBILDNING, KONFERENS OCH ERFARENHETSUTBYTE

Vi har under året, som vanligt, deltagit i en mängd olika utbildningar och konferenser. I och med den tekniska utvecklingen har tillgängligheten ökat då det är många föreläsningar som går att delta på digitalt. Både jourkvinnor, personal och styrelseledamöter har möjlighet att förkovra sig inom området mäns våld mot kvinnor. Det är viktigt med fortbildning och att vi är uppdaterade på vad som händer inom vårt område. Nedan är exempel på arrangemang vi varit med på, både digitalt och fysiskt.

- 6/2** Våld mot samiska kvinnor - Monica Burman
- 22/2** Brottsofferdagen - Brottsoffermyndigheten
- 8/3** Vår föreläsning med Jesper Fundberg och Margareta Winberg
- 24/3** Tribunal, våld och vårdnad - ROKS
- 5/4** Hotet mot kvinnojourerna, våldet blev vinst - ROKS
- 5/5** Mäns våld och förtal - ROKS, Irena Poznar, Linnea Wegerstad
- 23/5** Socialnämndens utökade ansvar för personer som utövar våld - Socialstyrelsen och Länsstyrelserna
- 24/8** Kommersiell sexuell exploatering av barn - BRÅ, OKSE
- 10-11 /10** Europisk konferens i Prag - Women Against Violence Europe (WAVE)
- 13/10** Vad händer med den utsatta när den som utsätter är minderårig - Novahuset
- 18/10** Vårdnadstvister i ljuset av barnfridsbrottet - Qjouren, Rebecka Lagh Advokatbyrå
- 20/10** MUCF idag: Våld i ungas partnerrelationer - MUCF
- 1-2 /12** A neglected interconnection: child custody and violence against women - WAVE Training institute
- 6/12** Temadag om hedersrelaterat våld och förtryck - Brottsoffermyndigheten

UTÅTRIKTAD INFORMATION, OPINION OCH UTBILDNING

Som en aktör inom den idéburna sektorn har vi 40 års erfarenhet av att arbeta mot mäns våld mot kvinnor. Vi följer noga aktuell forskning, ny lagstiftning på området och ser till att hela tiden vidareutbilda både personal och andra aktiva i föreningen. Vi bedriver en omfattande verksamhet både vad gäller stöd till kvinnor och barn och förebyggande arbete i form av utbildning och opinionsbildning.

Förutom informationsprojektet våld mot unga så har vi informerat, utbildat och bedrivit opinion på olika sätt. Vi har haft ett antal telefonintervjuer och digitala intervjuer med socionomstudenter, gymnasie studenter och forskare inom olika fält. Vi försöker att prioritera studenter av alla de slag för att kunna påverka och vidareföra vår kunskap inom området. Under 2022 har vi vid 70 tillfällen informerat/utbildat ca. 2000 deltagare.

På samiska nationaldagen den 6 februari så anordnade vi en digital föreläsning med Monica Burman, professor i rättsvetenskap på enheten för polisutbildning vid Umeå universitet. Titeln på föreläsningen var "Mäns våld mot kvinnor i det samiska samhället – kunskapsläge och kunskapsbehov". På Internationella kvinnodagen den 8 mars hade vi bjudit in Jesper Fundberg, forskare och lärare på polisutbildningen i Malmö och Margareta Winberg, tidigare jämställdhetsminister, bland många andra uppdrag. Margareta var drivande vid införandet av den svenska sexköpslagen och hon är en engagerad feminist. Jesper fokuserade i sin föreläsning på maskulinitet, makt och ansvar. Under vecka 17, som under lång tid tillbaka är ROKS aktionsvecka mot pornografi, anordnade vi en filmvisning av filmen 'Pornland' på Bio Regina där vi även höll i en efterföljande diskussion.

Vi har ett flertal tillfällen informerat om vår verksamhet och våld mot kvinnor för olika externa aktörer så som; Folkhälsorådet i Bräcke, Socialnämnden i Östersunds kommun, Regionkoordinator mot prostitution och människohandel, Rebeccalogen, Uroterapeuternas nationella kongress, psykologer på två hälsocentraler i länet, socialtjänsten Åre, diakon från Östersunds pastorat, prostitutionssamordnare inom regionen, Rädda barnen, BNI – affärsnätverk.

I mars öppnade en ny padelhall (Padel Arena Östersund) som avsatt en bana för oss att synas på, en bana som sponsras av företag här i länet. Viss procent av intäkterna för den banan tillfaller Gunhilds fond och de kvinnor och barn vi har kontakt med. När padelhallen invigdes så bjöds vi in att medverka och berätta om vår verksamhet och vi har märkt positiv respons från allmänheten i och med denna nya arena.

FORTS. UTÅTRIKTAD INFORMATION, OPINION OCH UTBILDNING

När det var dags för Våruset så fanns vi på plats och bjöd besökare på fika, informerade om vår verksamhet samt deltog i loppet klädda i en t-shirt med vårt namn.

För andra sommaren i rad lät vi stripa en minibuss med vårt namn, logga och ett budskap. Vi körde runt med den i länets samtliga kommuner och många små orter och byar i de olika kommunerna. Bilen väckte uppmärksamhet och många människor uttryckte intresse för vår verksamhet och för kvinnofridsfrågan. Det främsta syftet är att synas och förhoppningsvis få människor att reagera och diskutera mäns våld mot kvinnor med varandra. Men det var också många som passade på att kontakta oss utifrån egen våldsutsatthet eller för att få råd att stötta någon annan. De sökte upp oss både på plats vid bilen men också på telefon där de angav att de sett vår bil och då bestämt sig för att kontakta oss. Vi hade bilen kvar fram till valet och under de sista veckorna av valrörelsen besökte vi valstugor och offentliga möten där vi samtalade om mäns våld mot kvinnor med politiker från olika politiska partier.

STATISTIK

Telefonstatistik 2022:

Ingen uppgift - 152 (3,6%)
Berg - 136 (3,2%)
Bräcke - 168 (4%)
Härjedalen - 215 (5,1%)
Krokom - 203 (4,8%)
Strömsund - 137 (3,3%)
Ragunda - 238 (5,7%)
Åre - 116 (2,8%)
Östersund - 2478 (58,9%)
Utom länet - 366 (8,7%)

Totalt: 4209

**UNDER 2022
HAR VI HAFT
KONTAKT MED
MINST 360
ENSKILDA
KVINNOR**

Boende på jouren 2022:

Antal gästnätter 2014
Antal kvinnor 27
Antal barn 35

Per kalendervecka 2022:

Stödsamtal via
telefon - 89

Barnsamtal/aktivitet - 9

Stödsamtal
personliga - 11

Följa med - 4

Övriga stödinsatser - 27

Samtal av allmän eller
intern karaktär - 62

VARMT TACK

FÖR BIDRAG OCH STÖD TILL VERKSAMHETEN

VI HAR AVTAL MED OCH HAR FÅTT BIDRAG FRÅN ALLA KOMMUNER I JÄMTLANDS LÄN.

VI HAR STATLIGA BIDRAG SOM FÖRDELAS VIA SOCIALSTYRELSEN I FORM AV VERKSAMHETS BIDRAG OCH ETT SÄRSKILT FÖR UTVECKLING AV VERKSAMHET.

VI HAR FÅTT STÖD FRÅN KRONPRINSESSAN MARGARETAS MINNESFOND TILL SOMMARVERKSAMHET FÖR KVINNOR OCH BARN.

VI HAR BEVILJATS STÖD FRÅN BROTTSOFFERMYNDIGHETEN FÖR DEL AV ARRANGEMANG.

VARMT TACK OCKSÅ TILL:

- Krokomsbostäder för sponsring av lägenhet
- Studio Östersund som erbjuder kostnadsfri träningsgrupp för våra kvinnor
- Meri som skänkte tröjor till Våruset
- Trudes, Östersund, som skänkte hårprodukter
- Apoteket Nornan som skänkte hälsoprodukter
- XXL Sport och Vildmark som skänkte kläder, skor och friluftsprodukter
- Frösö Handtryck som skänkte inredningsartiklar
- Rituals som skänkte skönhetsprodukter och träningskläder
- Jultomten finns! som skänkte julklappar, presentkort och julpyssel m.m.
- Privatpersoner; Nilsson, Sandra, Lena, Frida och Elin för barnvagn, barnkläder, barnskor och Xbox

GUNHILDS FOND

VARMT TACK TILL ALLA SOM LÄMNAT
GÅVOR

- Berners Östersund, lotteriförsäljning som genererade många swish
- Berners Östersund, pepparkaksförsäljning gav också många swish
- Brunflo Lions Club
- Castanum Förvaltning AB
- Collicare Logistics
- DIVA UF
- Glens Fjällfiske
- Gymnasieklass EK21C i Östersund
- Gällö Timber AB
- Kooperativet Bykontoret i Lit
- Leftovers MC:s årliga charity-run inbringade många swish
- Mellansjöbygdens Centerkvinnor
- NR Konsulting AB
- Näskotts församling, Krokoms pastorat - kollekt
- Odd Fellowlogen 159 Jamtland
- Patriks Combo, cykelauktion vid julbord på Gamla Teatern
- Rebeckalogen nr 19, Brunkullan
- Region Jämtland Härjedalen
- S-Kvinnor Jämtlands län
- Socialdemokraterna i Jämtland x 2
- Socialdemokraterna i Östersund
- Sydöstra Jämtlands pastorat x 2
- Till minne av Berit Ek Oscarsson
- Treeab Bygg i Östersund AB
- Vaplans S-kvinnor
- Åre pastorat - kollekt
- Östersunds fotbollsklubb
- Östersunds församling - kollekt och gåva
- Östersunds S-kvinnor

**Totalt har 322
privatpersoner
bidragit en eller
flera gånger**

Djävulen är död

av Angelica Schachner

Sällan ser hon tillbaka på den gråa dagen i maj. När hon tar mod till sig att göra det brukar hon göra det ur fågelperspektiv. Snett uppifrån ser hon Eva som varsamt men bestämt har sin arm under hennes. Familj och vänner står bakom för att ge henne plats att ta farväl. Den svarta hatten matchar perfekt den svarta spetsklänningen. Hon har magrat de senaste veckorna.

”Av jord är du kommen. Jord ska du åter bli”, mässar prästen med sin entoniga stämma.

Salta tårar täcker ansiktet. Långsamt droppar de ner på klänningen eller i det daggvåta gräset. De svarta klackskorna, som hon bara använt en enda gång, sjunker ner i den mjuka jorden.

De har delat varandras vardag i 36 år, fyra månader och tre dagar. Nu är det dags att ta farväl. Från och med nu är hon inte hustru längre, hon är änka. Insikten framkallar fler tårar, knäna mjuknar. Hon vinglar till. Eva tar ett fastare tag under armen. Torsten tar sin starka arm under den andra.

”Jag saknar honom också”, viskar han i hennes öra.

Han skulle bara veta att de salta tårarna som täcker ansiktet, klänningen och gräset inte är tårar av sorg eller saknad. Det är tårar av lättnad. Djävulen är död. Hon lever. Inte tvärtom, som han så många gånger lovade.

Hon sitter vid sitt vita träbord i sin lilla etta inne i stan. Försiktigt blåser hon på kaffet innan hon tar en klunk. Kösklockan tickar i det annars tysta köket. Farmors finaste porslin står uppdukat. En sirlig liten kopp med en rosa ros på. Längst uppe där man sätter läpparna finns en guldkant. Hon behöver inte gömma finporslinet längre. Inga IKEA koppar som man lätt och billigt kan ersätta. Farmors porslin används varje dag, även om hon måste diska det för hand. Farmor sa alltid att finporslinet ska användas vid speciella tillfällen. Hon är fri. Varje dag är speciell.

Minnesstunden var jobbigare än begravningen. Alla medlidsamma blickar som slängdes mot henne från alla håll och kanter. Alla frågor som ställdes bakom ryggen på henne. Hur ska Sigrid klara sig utan Gustav? Kommer Sigrid att gå under nu när Gustav inte tar hand om allt?

”Om du behöver något, så finns jag här för dig.”

Yvones rödgråta ögon blickade upp på henne.

En kort nick.

”Världen är inte den samma utan Gustav.”

Yvonne skakade uppgivet på huvudet medan tårarna rann ner från det hårdsminkade ansiktet.

”Kommer du ihåg när vi var i Ystad? Så mysigt vi hade. Kommer du ihåg de underbara rosorna Gustav organiserade? Bara så utan anledning. Han var alltid så omtänksam. Min Sture skulle aldrig göra något sådant.”

”Ja, det var trevligt”, sa hon utan att försöka låta övertygande.

Det praktiska med begravningar är att ingen förväntar sig att värdinnan ska vara social och trevlig.

Oh ja, hon kommer ihåg helgen på resorten utanför Ystad. Det var första gången han våldtog henne. Visst hade han varit grov förr. Ofta daskade han henne på stjärten så att det brände efteråt eller drog henne i håret. Kvällen i Ystad var första gången han tvingade sig på henne efter att hon uttryckligen sagt att hon inte ville.

Allting började med att hon haft den svarta hatten till middagen. Hennes moster hade köpt den i London. Hon kände sig vacker och blev smickrad över Yvones och Stures komplimanger. Gustav var som vanligt hela kvällen. Det var inte förrän efteråt som han flippade ur. Sedan dess har hon inte vågat ta på sig hatten igen. Länge gav hon den skulden till martyriet som följde.

Nästa dag var Gustav omtänksam och gullig. På kvällen stod det 30 röda rosor bredvid hennes tallrik. Yvonne var grön av avundsjuka.

”Bara det bästa är gott nog åt min älskling”, sa Gustav och pussade henne på kinden.

Hon log tillbaka. Underlivet gjorde fortfarande ont.

Kvart i fyra. Hon måste göra sig färdig. Engelskkursen börjar snart. Kursledaren säger att hon har en språkbegåvning utan dess like. Till sommaren ska hon flyga till London. Varje gång hon tänker på sin resa suger det i magen. Hon ska se Big Ben. På riktigt!

Gunnar såg annorlunda ut med rödgråta ögon. Vanligtvis var ansiktet hårt och starkt. Nu var det runt och mjukt. Det passade honom bättre.

"Vi hjälper dig om du behöver något."

"Tack..."

"Igår letade jag upp alla våra gamla foton som vi tagit tillsammans. Minns du danskvällen hemma hos er? När elektriciteten gick och det slutade med att Gustav spelade gitarr medan du sjöng. Jag har gjort kopior. Jag tänkte att du vill ha dem som minne."

"Tack...", sa hon pliktskyldigt innan hon, efter en kort tvekan, tog kuvertet.

Visst minns hon danskvällen. Det var första gången hon ljög för personalen på sjukhuset.

Hon vaknade på natten och var törstig. Hon såg sig inte för och ramlade ner från trappan. Gustav satt bredvid och förmanade omsorgsfullt att väcka honom nästa gång hon blev törstig på natten. Naturligtvis hämtade han gärna ett glas vatten åt sin klumpedunsa.

Den gången var det klackaskornas fel. Hon borde ha vetat att de inte passar till en medelålders gift kvinna. Att de får henne att se ut som en hora.

Det är mycket folk på stan idag. Vårens första strålar värmer ansiktet när hon följer gatan. Än idag är det en obeskrivlig känsla att vara fri. Att hon kan ta en spontanfika på uteserveringen, utan att behöva oroa sig för hur mycket det kostar eller att hon kommer hem senare än planerat. Inga diskussioner, bortförklaringar och, framför allt, ingen rädsla. Bara ren, klar frihet.

"Vad ska du göra med huset?"

Frida satt och knaprade på en skorpa medan hon såg runt i deras kök... nej, hennes kök.

Hon svalde ett "sälja skiten snabbt som fan" och såg ner i bordet.

"Huset var Gustavs stolthet", sa Frida med sin gnälliga stämma.

"Jag måste sälja. Det är för mycket med det stora huset och trädgården."

"Ja, men är det inte synd? Du älskar ju trädgården. Vad ska du ta dig till utan den?"

"Huset är tomt utan Gustav. Det finns för många minnen här."

Orden växte i munnen. De blev tjocka och torra, ville inte lämna munnen. Sedan Gustav var borta tar det emot att ljuga, även om det hon sa inte är helt osant. Det fanns för många minnen i huset.

"Min käre bror hade varit ledsen om han vetat att huset ska säljas, men det är klart att du ska göra det du anser är bäst."

Hon vägrade att ha dåligt samvete. Hon kommer aldrig mer ha dåligt samvete när hon gör något som hon vet är bäst för sig själv.

"Jag har redan hittat en etta inne i stan."

Hon hatade huset från början. Stort, kallt, mörkt, avlägset. Fängelset där hon satt år ut och år in. Kalla golv, kala väggar. Alltid rädd att göra fel. Därför reducerade hon värme, ljus och varmvatten till ett minimum.

Köket, gammalt, slitet, smutsigt med en stor klumpig spis. Platsen där hon saftade, syltade, la in och konserverade. Anledningen till att hon spenderade tid där var för att hon fick vara ifred. Köket är ingen plats för en man. Det är kärringarnas domän.

Trädgården hatade hon ännu mer. Trädgårdsarbete hade aldrig intresserat henne. Inte Gustav heller. Det betydde att hon fick vara ifred. Hon fick till och med ta cykeln till blomsteraffären och köpa fröer, alldeles själv utan att behöva redovisa kvittot. Därför arbetade hon i trädgården, för att det gav henne en bris av frihet.

Mobilen vibrerar i fickan. Vant flyger tummen över displayen. Hennes egen mobiltelefon. Lycka. Frihet.

Eva fixade den.

"Nu när pappa inte finns längre vill jag att du ska ha den här."

Eva tryckte den splitternya smartphonen i hennes darrande hand.

"Jag har fixat kontrakt och allt. Du behöver inte oroa dig för någonting. Jag vet att du inte gillar det, men nu kan du inte ignorera tekniken längre", sa Eva när hon förväxlade hennes upprymdhet med rädsla för ny teknik.

Framför kurshuset står Sixten och väntar på henne. Det var han som övertalade henne att ta körlektioner. De börjar nästa vecka. Körkort, bara tanken är befängd. Hon har inte ens en bil. Hon gör det bara för att bevisa för sig själv att Gustav hade fel när han sa att hon var för korkad för att klara provet.

"Hello Sigrid, where are you going?", säger Sixten och skrattar.

De har kommit överens om att alltid tala engelska med varandra.

"I'm on my way to...", säger hon och gör en konstpaus. "...better times!"

40 år framåt

**KVINNO
JOURN**
JÄMTLANDS LÄN